

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ
НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ:
ІСТОРІЯ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

Матеріали
IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
У двох частинах
Частина 2

(Суми, 19 травня 2017 року)

Суми
2017

парашуті не в тому місці на полі. Вона побачила чоловіка і підійшла до нього, то місцевий поліцейський. Він надував її сказав, що зараз прийде за допомогою. Насправді здав її німцям, ця жінка була піддана жорстоким допитам, її вбили. Цей поліцейський жив на бабусиній вулиці, а жінка його пошила собі із того парашута спідницю.

Потім після війни, коли бабуся робила в школі вчителькою німецької мови і вступила до університету, вони з дідусем одружилися.

КОРОПЕЦЬ М.

(науковий керівник – к. і. н., доц. *В. А. Нестеренко*)

СПОГАДИ СЕМЕНЕНКО КАТЕРИНИ ІВАНІВНИ*

Семененко Катерина Іванівна народилася 10 січня 1930 року в селі Червоне Сумської області. Закінчила два класи місцевої школи, адже під час війни було не до освіти. Батько працював на біофабриці, а мати - в колгоспі. В сім'ї було вісім дітей: три брати та п'ять сестер. Невідома їхня подальша доля. До війни була своя хата, господарство. Землі було близько 30 соток.

Про голодомор 1932-1933 рр. дізналася з розповідей батьків. Батьки казали що це був дуже страшний голодомор. І ще казали батьки, що цей голодомор вони зробили самі. Забирали все навіть в печі, якщо було трішки каші чи борщу - все забирали або виливали. Під час голодомору вимерло дуже багато людей в селі.

Про війну з Німеччиною дізналися по радіо. Почувши цю погану звістку всі в селі плакали та боялися що буде далі. Почали забирати всіх на війну. Про події на фронті було нічого не відомо.

---

* Робота здійснена в рамках виконання фундаментального дослідження №0115U000677 «Історичний розвиток порубіжжя Північно-Східної України як засіб конструювання загальнонаціональної моделі історичної пам'яті».

Село знаходилося так, що німці були там тільки проїздом. Але були села поблизу, де німці людей убивали, спалювали. На фронті був батько. Всі інші були малими. Батько був поранений. Німці дуже швидко наступали, що відступ Червоної армії навіть не встигли побачити.

Під час окупації працювали на своїх городах. Людей ганяли на примусові роботи. З німцями дуже не стикалися бачили як тільки вони були проїздом. Вони ходили людей не чіпали. Але в інших селах попалили людей в своїх хлівах, а їхнє село не чіпали. Там було відносно спокійно.

Поліцаїв було 2 брати. Староста не мав ніякого відношення до людей. Про події на фронті, коли були німці в селі, нічого не чули. Почали дізнаватися тільки коли Червона армія почала наступати. Про партизанів чули, були в лісах, але не бачили. Одного разу на лузі в них стріляли німці. Про те, що то партизани дізналися потім. Коли німці приїхали за продуктами. Про їхню долю нічого не відомо.

Дуже радісно сприйняли звістку про повернення Червоної армії. Після війни працювали по колгоспах. Було дуже тяжко, адже окрім городів нічого не залишилося. Не було ні магазинів, щоб щось купити чи заробити. Було дуже тяжко поки трішки не почалося все розбудовуватися.

Дуже добре пам'ятає голод 1946-1947 рр. Ходили всі продукти забирали і навіть картоплю та що замерзла довбали і викопували. Дуже тяжко було, але не всім. Дуже багато померло в селі в 1947 році. Був хороший друг Саша - добра людина. Прийшов з хутора, йому сім'я дала картоплі, трав різних всього, але він не помер.

Після війни Катерина Іванівна працювала в колгоспі, вийшла заміж. Нині має 3 внуків і 1-го правнука.